

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2025/88

Karar Sayısı : 2025/78

Karar Tarihi : 27/3/2025

R.G. Tarih - Sayı : Tebliğ edildi.

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Kızıltepe İcra Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 24/5/1962 tarihli ve 51 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen 76. maddesinin Anayasa'nın 2., 10., 13., 36., 37. ve 90. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Mal beyanında bulunma yükümlülüğüne aykırılık nedeniyle borçlu hakkında tazyik hapsi uygulanması talebiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKMÜ

Kanun'un itiraz konusu 76. maddesi şöyledir:

"Hapis ile tazyik:

Madde 76 – (Değişik: 24/5/1962-51/ 1md.)

Mal beyanında bulunmayan borçlu, alacaklının talebi üzerine beyanda bulununcaya kadar icra mahkemesi hakimi tarafından bir defaya mahsus olmak üzere hapisle tazyik olunur. Ancak bu hapis üç ayı geçemez."

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında başvuru kararı ve ekleri, Raportör Muhammed Nuri ÖZGÜR tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu ve itiraz konusu kanun hükmü okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

2. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Anayasaya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi*" başlıklı 40. maddesinde Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla yapılacak başvurularda izlenecek yöntem belirtilmiştir. Söz konusu maddenin (1) numaralı fıkrasında, bir davaya bakmakta olan mahkemenin bu davada uygulanacak bir kanun veya Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu fıkra da sayılan belgeleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndereceği hükme bağlanmış; anılan fıkranın (a) bendinde de "*İptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslı*" Anayasa Mahkemesine gönderilecek belgeler arasında sayılmıştır. Anılan maddenin (4) numaralı fıkrasında ise açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin gerekçeleriyle reddedileceği hükme bağlanmıştır.

3. Anılan İçtüzük'ün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde de itiraz yoluna başvuran Mahkemenin gerekçeli kararında Anayasa'ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her

birinin Anayasa'nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça gösterilmesi gerektiği düzenlenmiştir.

4. İçtüzük'ün 49. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde ise Anayasa Mahkemesince yapılan ilk incelemede başvuruda eksikliklerin bulunduğu tespit edilmesi hâlinde itiraz yoluna ilişkin işlerde esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun reddine karar verileceği belirtilmiştir.

5. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme 2004 sayılı Kanun'un 76. maddesinin iptalini talep etmiştir. Başvuru kararında özetle; bakılmakta olan davaya konu alacağın abonelik sözleşmesinden kaynaklandığı, abonelik sözleşmelerinde abonmanın borcunu ödememesi hâlinde öncelikle aboneliği sonlandırma gibi sözleşmede belirlenen yaptırımların uygulanması gerektiği ancak borcunu ifa etmeyen abonmana itiraz konusu kural nedeniyle abonelik sözleşmesinde öngörülmezen tazyik hapsinin uygulandığı, anılan Kanun'un 337. maddesinin birinci fıkrasında yer alan disiplin hapsine ilişkin düzenlemenin Anayasa Mahkemesinin 28/2/2008 tarihli ve E.2006/71, K.2008/69 sayılı kararıyla iptal edildiği, kural ile anılan düzenlemenin benzer nitelikte olduğu, bu nedenle uygulamada belirsizliklerin yaşandığı ayrıca Kanun'un 74., 75., 76., 337. ve 354. maddeleri arasında çelişki bulunduğu ileri sürülmüştür.

6. Anayasa Mahkemesine itiraz yoluyla yapılan başvurunun esasının incelenebilmesi için itiraz konusu kuralın Anayasa'nın hangi maddelerine aykırı olduğunun ayrı ayrı, gerekçeleriyle birlikte ve somut bir biçimde gösterilmesi gerekmektedir. Ancak itiraz yoluna başvuran Mahkemece kanun hükümleri arasındaki çelişki ve bu çelişkinin yol açtığı belirsizliğe vurgu yapıldığı, anayasal düzlemde bir değerlendirmenin yapılmadığı, kural ile Anayasa maddeleri arasında herhangi bir bağlantının kurulmadığı ve sebep-sonuç ilişkisi kurularak somut Anayasa'ya aykırılık iddialarına yer verilmediği anlaşılmıştır. Bu itibarla başvurunun yöntemine uygun olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

7. Açıklanan nedenle 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile İçtüzük'ün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine aykırı olduğu anlaşılan başvurunun 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından reddi gerekir.

III. HÜKÜM

9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 24/5/1962 tarihli ve 51 sayılı Kanun'un 1. maddesiyle değiştirilen 76. maddesinin iptaline karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusunun 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından REDDİNE 27/3/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Kadir ÖZKAYA

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Basri BAĞCI

Esas Sayısı : 2025/88

Karar Sayısı : 2025/78

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Rıdvan GÜLEÇ

Üye

Recai AKYEL

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye

Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye

Selahaddin MENTEŞ

Üye

İrfan FİDAN

Üye

Kenan YAŞAR

Üye

Muhterem İNCE

Üye

Yılmaz AKÇİL

Üye

Ömer ÇINAR

Üye

Metin KIRATLI